

Список використаних джерел

1. Стефанишин О.В. Людський потенціал економіки України : монографія / О.В. Стефанишин. – Львів : видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 315 с.
2. Якість трудового потенціалу та управління трудовою сферою в Україні: соціальна експертиза: монографія / [О.І. Амоша, О.Ф. Новикова, В.П. Антонюк, Л.В. Шаульська, та ін.]. – Донецьк, НАН України. Ін-т економіки пром-сті, 2006. – 208 с.
3. Назарова Г.В. Формування та розвиток людського капіталу корпоративних підприємств. Наукове видання / Г.В. Назарова., Н.Л. Гавкалова., Н.С. Маркова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2006. – 240 с.
4. Буркинський Б.В., Нижник В.М., Ніколайчук М.В. Ефективність використання трудового потенціалу: теорія і практика: монографія /Б. В. Буркинський, В. М. Нижник, М. В. Ніколайчук. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – 223 с.
5. Людський капітал України: стан, проблеми, перспективи відтворення: монографія: у 2 ч. / Київський національний ун-т будівництва і архітектури / В.М. Лич (наук.ред.). – К. : КНУБА, 2009. – Ч.1 – 224 с.

Summary. *With development of market relations there is frisky motion of population as in a middle a country so departure of population for its limits. Therefore, in modern economic terms one of component parts of national policy of Ukraine, an effective migratory policy must become as at intergovernmental so regional level. The new terms of menage are required by applications of new effective measures, which would be able effectively to regulate socio-economic development of regions.*

Key words: *personnel, migration, external migration, internal migration, dynamics of migration, globalizaciyni processes.*

УДК 658:330.876

*Сахно І.В., к.е.н., доцент
Академії внутрішніх військ МВС України, м. Харків
Єкель Г.В., аспірант Вінницького національного
аграрного університету, м. Вінниця*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: РОЗУМІННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У статті розглядається поняття соціальної відповідальності та її значення для ведення бізнесу, моделі корпоративної соціальної відповідальності та етапи її розвитку, наводяться основні напрямки впровадження соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Ключові слова: *соціальна відповідальність, бізнес, компанія, нефінансовий звіт, соціальний аудит.*

Важливим напрямом діяльності кожного підприємства має виступати соціальна відповідальність. Соціальна відповідальність бізнесу – це концепція залучення соціальних і екологічних аспектів у діяльність бізнесу на засадах добровільності та взаємодії між різними зацікавленими сторонами [1]. Метою соціальної відповідальності є сприяння сталому розвитку, який, в свою чергу, має на меті задоволення потреб суспільства, що живе в межах екологічного потенціалу планети і уникає загрози для здатності майбутніх поколінь задовольняти свої потреби [2].

Використання корпоративними структурами соціальної відповідальності надає ряд переваг для ведення бізнесу:

- поліпшення управління завдяки запобіганню ризикам різного ґатунку;
- покращення репутаційного менеджменту;
- збільшення обсягу продажу та частки ринку;
- розширення можливостей для залучення, утримання, мотивування співробітників компанії;
- оптимізація операційних процесів та зменшення виробничих витрат;
- покращення доступу до капіталів та лояльність інвесторів;
- налагодження та побудова дієвих відносин з іншими компаніями, урядовими структурами та неурядовими організаціями;
- поліпшення фінансових та економічних показників діяльності [3, с. 10].

Виділяють три моделі корпоративної соціальної відповідальності: американську, європейську та японську. Американська модель передбачає участь компанії в добродійній діяльності, саме ця модель у разі грамотного її втілення, знаходить найбільш жвавий відгук з боку населення, громадських організацій і персоналу, оскільки дозволяє цим групам сприймати компанію як таку, що піклується про потреби населення. Відповідно до європейської моделі, соціально-відповідальна діяльність компанії пов'язана з досягненням її бізнес-цілей і є частиною стратегії створення додаткової інвестиційної привабливості компанії. Практично всі ініціативи, що фінансуються компанією в рамках такої моделі, мають безпосередньо стосуватися підвищення прибутку. Азійська модель корпоративної відповідальності передбачає соціальну згуртованість на рівні компанії і ділову згуртованість на рівні індустріальної групи [3, с. 23].

Найчастіше підприємства в Україні використовують американську модель. Однак, на нашу думку, для розвитку сільських територій найбільш прийнятною є європейська модель. Саме її використання підвищить рейтинг компанії на міжнародному рівні, що привабить зовнішніх інвесторів та надасть змогу залучити додаткові фінансові інвестиції.

Розрізняють кілька етапів розвитку соціальної відповідальності:

- 1) Дотримання діючого законодавства.
- 2) Здійснення добродійної діяльності.
- 3) Використання зв'язків з громадськістю.
- 4) Покращення ефективності бізнес-процесів.
- 5) Стратегічний підхід до соціальної відповідальності бізнесу [1].

Розвиток соціальної відповідальності бізнесу в Україні консолідувався навколо міжнародних організацій та проєктів, зокрема Представництва ООН в Україні, яке в 2006 р. започаткувало та підтримує діяльність української мережі Глобального договору ООН, що охоплює понад 140 організацій. Разом з тим в Україні все ще відсутні фахові бізнес-асоціації з соціальної відповідальності, створені та керовані виключно бізнесом на прозорих та загальноприйнятих умовах.

В Україні більшість компаній (як великих, так і середніх) не мають визначеної стратегії соціальної відповідальності бізнесу, перебувають на етапі дотримання законодавства та точкових добродійних проєктів. Лідери українського бізнесу, зокрема приватної форми власності, здійснюють активну добродійну діяльність (стратегічне благодійництво) та використовують інструментарій зв'язків з громадськістю (PR). Майже всі великі компанії проводять проєкти підвищення ефективності бізнес-процесів із певними соціальними або екологічними перевагами, однак більшість не робить прив'язки таких бізнес-проєктів до власної соціальної відповідальності [1].

На сьогодні незначна частка українських компаній проводять політику соціальної відповідальності. У 2008 р. компанія «Кока-кола» втілила у життя ряд проектів спрямованих на захист водних ресурсів. Для підтримки працівників у контексті економічної кризи в країні ЗАТ «Крафт Фудз Україна» у 2009 році запровадило програму комунікації у сфері людських ресурсів у період невизначеності.

У серпні-грудні минулого року фінансово-промислова група «Систем кепітал менеджмент» провела аудит якості своєї взаємодії з ключовими групами стейкхолдерів: співробітниками, жителями регіонів присутності, міжнародними, громадськими та експертними організаціями, представниками регіональної та місцевої влади [4].

У 2012 році задля розвитку 550 місцевих громад агрохолдинг «Мрія» разом з проектом «Я люблю рідний край» реалізувала низку соціальних проектів у напрямках: підвищення якості сучасної освіти; розвиток медицини; поліпшення інфраструктури, у тому числі підвищення енергоефективності [5].

Важливим кроком для проведення соціальної відповідальності бізнесу має стати складання нефінансових звітів. Багато українських корпорацій уже сьогодні публікують звіти із соціальної відповідальності та проводять соціальний аудит. Це підвищує рейтинг даних компаній як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках. Серед них представники стільникового зв'язку (ПрАТ «Київстар», «Лайф»), банки («Платинум», «Приват»), корпорації: «Систем кепітал менеджмент», «Кока-кола», «Фокстрот», «Метро кеш енд кері», «Оболонь», «Калсберг».

Деякі компанії проводять політику соціальної відповідальності через дотримання стандартів якості продукції, серед них: концерн «Укрпромінвест», група компаній «Терра фуд», агрохолдинг «Мрія».

Складання звітів із соціальної відповідальності надасть змогу підприємствам виявити основні недоліки своєї діяльності. Наприклад, процес соціального аудиту спонукав ВАТ «Троттола» критично проаналізувати деякі аспекти умов праці на підприємствах об'єднання. Так, після проведення аудиту компанія прийняла рішення встановити системи автоматичної протипожежної сигналізації, хоча вимоги компанії-замовниками вимагали наявності лише ручної сигналізації (які були встановлені на всіх фабриках ВАТ «Троттола») та перевірки експлуатаційних виходів з приміщень. Соціальний аудит, який проводився на підприємстві, надав можливість покращити умови праці, отримати нові ідеї та певність щодо соціальних аспектів ведення діяльності не лише замовникам, а і власникам компанії. Процес проходження аудиту вимагав витрат робочого часу персоналу на організацію роботи аудиторів. Компанія також добровільно вирішила внести інвестиції у покращення умов роботи, встановивши автоматичну пожежну сигналізацію на чотирьох фабриках об'єднання [1].

Для введення міжнародної практики корпоративної соціальної відповідальності в Україні необхідно:

1. На законодавчому рівні запровадити складання звітності із соціальної відповідальності суб'єктами господарювання

2. Розробити Кодекс корпоративної соціальної відповідальності, який повинен включати:

- корпоративну етику;
 - корпоративну соціальну політику стосовно суспільства;
 - корпоративну політику у сфері охорони навколишнього середовища;
 - принципи і підходи до корпоративного управління та корпоративної поведінки;
- питання дотримання прав людини.

3. Впровадити підрозділ корпоративної соціальної відповідальності на підприємстві.

Застосування соціальної відповідальності бізнесу в Україні надасть змогу вирішити ряд соціальних та економічних питань, покращить якість та екологічну безпеку продукції, підвищить імідж та рейтинг компаній на міжнародному ринку.

Список використаних джерел

1. Соціальна відповідальність бізнесу. Українські реалії та перспективи: Інформаційно-аналітичний матеріал [Електронний ресурс]. « Режим доступу: www.svb.org.ua.
2. Керівництво з соціальної відповідальності: проект міжнародного стандарту ISO/DIS 26000 від 14-02-2010 [Електронний ресурс]. « Режим доступу : www.iso.org.
3. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності /Кол. автор.: Лазоренко О., Колишко Р., та ін. – К.: Видавництво «Енергія», 2008 – 96 с.
4. СКМ: історія створення звіту за стандартом GRI [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.csrukraine.org/skm_istoriya_stvorenniya_zvitu.
5. Агрохолдинг «Мрія» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mriya.ua/press_center/company/2013/62.

***Summary.** The concept of social responsibility and its value of business are defined, the models of corporate social responsibility and stages of its development are presented, the basic directions of introduction of social responsibility of business in Ukraine are detected in the article.*

***Key words:** social responsibility, business, the company, not financial report, social audit.*

УДК 331.454:330.13

*Т.М.Тайрова, к хім.н., старший науковий співробітник
ДУ «Національний науково-дослідний інститут
промислової безпеки та охорони праці», м Київ*

ЕКОНОМІЧНІ ТА ДЕМОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО ТРАВМАТИЗМУ НА ВИРОБНИЦТВІ

У статті досліджено економічний та демографічний аспекти дорожньо-транспортного травматизму на виробництві. Визначено складові економічної шкоди, зумовлені виробничим травматизмом зі смертельним наслідком через дорожньо-транспортні пригоди.

***Ключові слова:** виробничий травматизм, дорожньо-транспортні пригоди, економічні збитки, демографічний аспект.*

Постановка проблеми. Дорожньо-транспортні пригоди (далі – ДТП) призводять до загибелі та травмування людей, втрати матеріальних цінностей, завдають суттєві економічні та соціальні збитки. Економічні та демографічні аспекти проблем безпеки дорожнього руху викликають занепокоєння громадськості у всіх країнах світу. В Україні дорожньо-транспортний травматизм входить до десяти основних причин смертності. Відносна кількість загиблих внаслідок ДТП у 7–10 разів більша, ніж у розвинених країнах. Збитки України від ДТП за останні п'ять років, розраховані за українською методикою, становлять майже 16 млрд грн, що складає 1,4 % від ВВП країни щорічно, а за міжнародною – 3,5 % [1, с. 2–3; 2, с. 2–11].